

IASI,
16-19 mai
2005

Prestigios
dialog
ecumenic

Simpozionul
Internațional

„Viața – dar divin și responsabilitate umană, în tradițiile iudaică și creștină”

A existat un prolog: importanța temei propuse de organizatorii dezbaterii colective a reunit, în jurul aceleiași mese de lucru, redutabile forțe spirituale interne și internaționale, marii rabini, ierarhi din fruntea Ortodoxiei noastre sau Romano-Catolicismului, cadre didactice de profil. În drum spre Iași, oaspeții de peste hotare au străbătut în automobile zone diferite, prin Valea Prahovei spre Brașov, apoi prin Pasul Oituz la Bacău și, mai departe, prin Târgu Frumos, Podu Iloaiei, până la ținta finală - o adevărată călătorie de inițiere, nu numai în varietatea peisajului autohton, dar și un bun prilej de a observa particularități ale așezărilor, de a remarca emblemele diversității de mentalitate și credințe ale unor colectivități ocrotite prin legi să-și păstreze specificitatea.

O asistență numeroasă a ținut să fie prezentată la ceremonia inaugurală desfășurată în ambianța elevată a Centrului Eparhial Iași. În deschidere, înalt Prea Sfințitul DANIEL, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, a dat citire mesajului trimis de Prea Fiecutul Părinte Patriarh TEODOSTI (v. pag. 1). În calitate de gazdă a Simpozionului, Î.P.S. Daniel a adresat cuvinte de bun augur participanților și a expus lapidar contururile temei propuse spre dezbateri: „Din Biblie, atât evreii, cât și creștinii, învață că omul a fost creat după chipul Creatorului Divin și că el este chemat la asemănarea cu Dumnezeu (cf. Facerea 1, 26-27). Chipul este dar de la Dumnezeu, adică el înseamnă calitatea de persoană pământescă, reflex al Persoanei Divine cerești. Asemănarea însă se obține prin libertatea responsabilă a omului în comuniunea sa cu Dumnezeu. Viața omului se sfințește așașar în raport cu Dumnezeu Cel Sfânt, iar viața eternă, cerească, depinde de modul cum omul trăiește viața sa pământescă în relație cu Dumnezeu, cu semenii și cu natura”.

E.S. doamna RODICA RADIAN GORDON, ambasadorul Statului Israel în România, a subliniat importanța dialogului în spiritul comunității valorilor umane ce stau la baza religiilor monoteiste. Ori de câte ori sunt ignorate aceste valori-etalon, apare pericolul degradării omului și civilizației, cum a demonstrat catastrofa Holocaustului. Este o lecție a istoriei, care trebuie transmisă generațiilor tinere. Dintr-un asemenea orizont decurge semnificația Simpozionului și actualitatea lui, dacă se au în vedere actele teroristilor și ucigașilor, indoctrinați cu pretenția că moartea ar prevala asupra vieții. A consolida înțelegerea valorilor umane, comune atât iudaismului, cât și creștinismului, asigură o bază temeinică înseși guvernărilor laice.

A revenit Marelui Rabin MENACHEM HACOEN, îndrumător spiritual pentru comunitățile evreiești din România, să prezinte personalitățile participante la lucrările Simpozionului și, totodată, să evoc, pe scurt, acele caracteristici ale Iașiului în măsură a oferi discuțiilor programate un cadru stimulativ de aleasă ținută. Aici ar trăi și au muncit tot la con generații de oameni cu diferite convingeri, cu feluri distincte de comportament, capabili de respect reciproc. Devenise un perimetru al frățietății, al iubirii, înzestrat cu zeci de sinagogi, populat, de-a lungul istoriei, de inele figurile ale culturii iudaice, rabini erudiți, imetemeilor de cultură, precum Goldfaden, în domeniul teatrului. Din păcate, tot aici, omul s-a văzut prăbușit în prăpastia ticăloșiei, prin exonații ai locului ce s-au manifestat asemeni unor nepoți și strănepoți ai hainului Cain. Analele istoriei consemnează terribilele întâmplări din vara lui 1941, când sălbăticia ucigașă a lovit locuțele și viața nevinovaților evrei, când s-a constituit groaznicul „Tren al morții”. Fierște, ce-a fost e imposibil a fi omis din dezbaterile publice, însă prioritar pentru slujitorii credinței apare viitorul, străjuit de latura miraculoasă a Creației Divine. O dată pentru totdauna, oamenii au de învațat că din esența Divinității izvorăște bunătatea, iar învățătura aceasta nu poate rămâne între zidurile academiilor, ale sinagogilor și celorlalte lăcașe de cult, ci trebuie să pătrundă masele, să fertilizeze conștiințele și spiritul de răspundere atât printre credincioși, cât și printre cei situați deocamdată în afară. Îndemnul Marelui Rabin a sunat mobilizator: „Să n-așteptăm să vină la noi tinerii, trebuie să vorbim pe limba lor, să ni-i apropiem în aspirația de a separa energie binele de rău”.

Miezul intervenției Prea Sfințitului PETRU GHERGHEL, Episcop Romano-Catolic de Iași, s-a întemeiat pe locuținea tradițională: „Om și gloria lui Dumnezeu”, frecvent roșită în originalul latin. Cu alte cuvinte, viața reflectă forța creatoare a Celui Cereșc. Nimic și nimeni nu are cum să justifice cumarea firului unei existente umane. Respectul sacru datorat vieții asigură pacea inimii și condamnă pornirile agresive, devastatoare. Evanghelia predică tuturor: „Să nu ucizi!”.

În cuvinte bine simțite, dr. ADRIAN LEMENI a argumentat necesitatea unui front comun în fața inmulțirii actelor blestemate de

violentă. Intuirea sensului profund ce emană din taina vieții angajează responsabilitatea fiecăruia de a căuta mijloace eficiente de apărare împotriva oricărei pângării.

La rândul său, președintele interimar al F.C.E.R., av. IULIAN SORIN, a adus în aria discuțiilor obligația lăsată fiilor lui Dumnezeu de a înnoia permanent substanța vieții trăite. În consecință, le revine răspunderea de a orori sacrilitatea darului hărăzit lor. Din această perspectivă, capătă relief moral dezideratul participării la deslușirea marilor probleme ale umanității. Deme de atenție sunt anumite antecedente, inițiate puse în practică sub înțeleaptă îndrumare din partea Patriarhului Justinian și a Șef Rabinului dr. Moses Rosen z.I., deopotrivă însuflețiti de promovarea unui ecumenism real, eficient, cu bătaie lungă.

La final, prefectul Iașiului a urat succes lucrărilor specifice Simpozionului.

Partea primă a sesiunii de comunicări, moderată de Mitropolitul Daniel, a debutat cu prelegerea inspirată a Marelui Rabin MENACHEM HACOEN despre „Valoarea vieții în Biblie”. Prin erudiție, vorbitorul a ridicat foarte sus ștacheta abordărilor teoretice, dar, în același timp, a îmblânzit demersul speculativ și l-a făcut larg accesibil prin apelul la suriri de întâmplări și fapte ce imbracă în Cărțile Sfinte rezonanța parabolilor. N-a fost decât semnalul unei adevărate întreceri în arta de a împleti substanța teologic-interpretativă cu minuțioza filologică, cu epusul narativ, copios alimentat din tezaurul scrierilor talmudice, patristice și, ulterior, al povestirilor hasidice. Pe

firul Genezei, vorbitorul a pus în evidență tălcurile complexe ale noțiunilor a face și a crea. Edificarea lumii de către Dumnezeu, ca să nu-i lipsească nimic, demonstrează miracolul Creației. Dintru început, menirea omului a fost să conserve pământul, să-l fertilizeze. Așezat de Dumnezeu în Rai, Adam urma să-l continue faptele. Insuși Atotputernicul a îngrijit ot grădina în Rai. Poporulului evreu, în drum spre Tara Făgăduinței, primul lucru ce i s-a poruncit a fost: să cultive, să construiască. Dacă în ordinea Creației, omul a apărut la urmă (chiar și un tânțar era înaintea lui), înseamnă că nu-e îngăduit să fie orgolios, infumurat, în schimb are datoria să-și valorifice integral înzestrările, întrucât de el depinde întreaga dezvoltare. O vorbă a lui Maimonide prevenea: „Cine pierde un suflet primejdueste lumea toată”. De altfel, înțelepții Israelului evidențiază sfatul primit de om încă de la facerea sa: „Priveste în jur minunata armonie a întregului, fi atent să nu distrugi nimic, fiindcă nu va mai fi cine să repare”. Cine ateazăz la frumusețea lumii ignoră că Dumnezeu n-a creat o inertă masă de carne, ci l-a dăruit pe om cu sânge viu, ființă dinamică, receptivă, aptă a stabili distanța între bine și rău. Diferența o dă remarcă subtilă că nu omul are a se bucura de viață, ci

viața de om. De își apare lumea nemerită, e că tu ai văzut-o astfel în genă tuturor oamenilor subzistă un rest din ticăloșia lui Cain. Procesul corecțiilor cere truda anevoaloasă. A trebuit răstimpul a 20 de generații până la apariția lui Abraham, să vină și să îndrepte ceea ce s-trascaseră Adam și continuatorii lui. Doar Nea a dat pilda unui om al dreptății, supus învățăturilor Domnului, depășinduți astfel contemporanii, o generație pierdută. Ca părinte al monoteismului, Abraham a găsit resurse să se dedice salvării lumii în ansamblu. Când însuși Dumnezeu a decis să distrugă Sodoma, a ridicat chestiunea dacă urmează a fi pedepșiți inclusiv oamenii cinstiți ai așezării. Abraham s-a rugat pentru luminarea viziivărilor, pentru îndrumarea lor pe drumul cel bun.

Mulțumind vorbitorului pentru consistența ideilor menite a îndema la meditație, Mitropolitul Daniel conchide, spre luare aminte, nefărășita forță a religiei de a pune în valoare demnitatea omului și a-i spori responsabilitatea.

Comunicarea următoare, susținută de părintele prof. dr. GHEORGHE POPA, cu tema „Viața umană între determinismul manipulațiilor tehnologice și libertatea transfigurării spirituale”, a abordat frontal posibilele dileme ce confruntă modernitatea, până la a descifra acordul întreșut în profunzimi între adevărurile revelate launtric și optica laică a investigațiilor științifice. În arhitectura Creației Divine, rânduirea elementelor componente a urmat genezei vieții, iar de aici decurge viziunea unei ordini succesiv înfăptuite. Cum a avertizat referentul: „Soarele, Luna și celelalte corpuri cerești nu sunt izvoare de energie prin ele însele, ci sunt o concentrare a energiei din ziua întâi a creației. Acest lucru este confirmat și de concluziile fizicii cuantice, care consideră că temeiul originar al vieții noastre este energia, adică lumina. Evident că, din perspectivă biblică, acest temei originar nu poate fi explicat doar pe baza unui determinism immanent și a unei evoluții orbe, fără nici o finalitate, deoarece lumina sau, mai precis, sistemul energie-materie își are ca temei energia necreată (harul, în termeni teologici) și voința creatoare a lui Dumnezeu”. Alte capete dense ale comunicării au dezvoltat același plan riguros. Acceptarea principiilor Revelației include aplicarea lor în relația cu semenii. Tocmai aici se observă disfuncții în epoca noastră post-modernă, o atitudine formală, dăunătoare, riscând a clătina statornicia credinței în Divinitatea vieții și a subrezi punctile necesare către cei încă rezervați, rămași în expectativă față de convingerile religioase. Consecință a îndoielilor, proliferază manipulațiile de tot felul, pe filiera tendințele agresive de trivializare informativă, de exploatarea a biotehnologiilor cu pretenția lor că ar putea dirija cursul existenței. Treptat, se instaurează supremația „pieței de consum” în detrimentul valorilor spirituale (din patrimoniul iudeo-creștin). Contrar așteptărilor, inegalitățile cresc alarmant, alimentează tensiuni și lasă omenirea la cheremul bandelor teroriste, fundamentale. Simpla sesizare a primejdiilor nu ajunge, se cer atitudini etice ferme, măsuri de remediere, convenite și puse în practică de forurile politice, autentice democratice.

Multiplicarea reperelor invocate a impulsionat schimburile directe de păreri. Anvergura referințelor cărturărești desfășurate de dr. MICHAEL ZVI NEHORAI venea să producă senzația unui savuros praznic intelectual. S-a vădit școala înaltă pe care o reprezenta (Universitatea „Bar Ilan”, din Ramat Gan), prin faptul că nu s-a rezumat la o demonstrație savantă de laborator, întinzând frecvente punți de legătură între bibliotecă și împrejurări ale vieții, ușor de identificat în experiențele și memoria oricui. Radiografiate operate din perspectivă rabinică în scrieri ale filosofilor greci și ale înțelepților evrei au adus în discuție atitudini alternative în chestiunea dreptului de a decide atât de viața proprie, cât și de viața altuia. În situații limită, se ridică dificila chestiune a sacrificiului, hotărât de unul singur sau impus, cui i se cuvine salvarea și care ar fi criteriile de selecție. De fapt, nimeni nu știe dacă Domnul l-a înzestrat pe unul mai mult decât pe altul cu îndreptățirea sustragerii de la piere. Este cazul naufragiaților când nu încăp toți pe unica plută existentă, al copilului care scâncește în firavul adăpost unde stă ascuns cu tatăl său și astfel atrage atenția polițiștilor urmăritori, ceea ce echivalează cu condamnarea inevitabilă. Stabilește cineva dacă sângele unuia e mai intens colorat, deci cu un potențial de dotări superior, de unde justificarea salvării privilegiate? Răspunsul derivă din conștiința că spiritul lucrează în fiecare, zi de zi, iar adevărul acesta suprem își interzice să dispui de viața altuia și chiar de a ta proprie.

Cu multă atenție, a fost urmărită incursiunea părintelui profesor dr. WILHELM DANCA în concepțiile și faptele regretatului Papă Ioan Paul al II-lea, intens preocupat pe durata rodnicului său pontificat, tocmai de fundamentarea demnității vieții, implicit a omului. A rămas memorabil modul de a se adresa într-o sinagogă enoriașilor ei: „Voi, semenii prea iubii, sunteți frații noștri mai mari!”. Fiindcă avuse parte de multe suferințe, prețuia viața pe baza propriilor experiențe și fraternizată, natural, cu vitregiții soartei. A formulat, într-o enciclică specială, principiile de conduită fondate pe convingerea că Evanghelia vieții este unică, inviolabilă. Din nefericire, o mentalitate permisivă răvășește familiile căzute în capcana informațiilor sumare, la modă (despre avort, despre eutanisie, despre experiențe pe embrion, fie și în scop terapeutic), bombardamentul reclamelor adănceste confuzii, întuneacă tot mai grav conștiințele ce se confruntă cu drama îndepărtării de chipul lui Dumnezeu. Un comandament al eticii religioase stabilește că viața este un bine, în orice condiții. De ce? Pentru că, dată de la Dumnezeu, face să strălucească în om un reflex al Divinității și dezvăluie fiecăruia valoarea sacră (de aici, inviolabilitatea: cine ucide un om, zdrobește însuși chipul Domnului). Astfel înnoiblată, viața nu poate fi vândută, negociată, nici schimbată cu altceva. Pentru a limita derapajele și numeroasele victime ale nedreptăților sociale, politice, economice, Papa pledează pentru o etică politică activă, exprimată în strategii pragmatice, mobilizatoare. Să triumfe o participativă cultură a vieții, ieșirea din abandonul egoist, fărăsirea indiferenței și respectul reciproc.

Iarși discuțiile s-au aprins și a fost rândul Rabinului IOSEF AVIOR (lider al Turcii Rabinice, „Or Etzion”, din Israel) să electrizeze asistența cu repetate probe de finețe a raționamentelor în strânsă relație cu realitatea imediată. La un moment dat, se încrucișau replici spontane, completări, ajustări, dintr-o parte în alta, într-o fereșă de care îndrepta privirile când spre Șef Rabinul SHEAR YASHUV COHEN, când spre Șef Rabinul DAVID ROSEN, când spre Rabinul ABRAHAM EHRENFELD, cu o repede caldoscopice, aproape imposibil de transcrie în cartelul de note al reporterului, irezistibilă curcitură de scântelitoarele întrebări și răspunsuri.

Exemplul minim furnizat privește însușirea aproapelui, cu vorbe de ocără, aruncate într-un moment de furie necontrolată; dacă l-ai făcut să se albească la față, de fapt l-ai rănit, dovadă că i se scurge sângele din vine, ai atentat la demnitatea sa, i-ai ultragiat identitatea. Din nou a fost pomenit Maimonide, cu ale sale reguli și principii de conduită, prescrie intelectului. Îți îmblânțești performanțele, întrucât izbutești să te ferești de orgoliu, dar nici să accepți umilnita. Ignoranța reprezintă o piedică perpetuă. Soluția vine din instruirea continuă, condiția îndepărtării răului din tine, verificându-te mereu necrăcut, decis. Atunci se realizează combinația fericită, propovăduită tot de Maimonide, între emoție, rațiune, imaginație și simțuri.

Următoarea zi a Simpozionului l-a reunit pe participanți, nerăbdători a incrușia argumente, a etala puncte de vedere distinct personalizate, a introduce sau a corecta nuante speculative, de parcă intraseră în panică după gloamă, din ajun, a Marelui Rabin HACOEN cu privire la obiectivele ambicioase înscrise în program: „Oare cum vom ajunge să deslușim, pe parcursul a numai două zile, ceea ce Dumnezeu a creat în șapte zile?”.

O demonstrație, mai mult, de rigoare împletită cu patos al expunerii, a făcut Prea Cuviosul Arhimandrit IUVENALIE IONAȘCU chiar din introducerea temei alese - „Îngrijirea vieții umane, principiu fundamental în bioetică” -, prin apelul la ecuații de gândire alternativă: să vorbești despre viață e dificil, să nu vorbești e inuman. Dincolo de funcțiile biologice, semnificațiile și resursele ultime ale vieții prind consistență cu ajutorul discursului teologic, raportat la problematica socială, istorică, politică a omului contemporan. Mobilitatea vieții, schimbările continue întrețin zone ce nu se supun conceptualizărilor pripite, lăsând ușii larg deschise contemplației, intuițiilor, sugestiilor, evocării asociate înclinărilor narative. Fiindcă puterile explicative sunt limitate, putem pătrunde misterul și accede la farmecul vieții, trăind-o. Pledici vin din extrema individualizare a mentalităților actuale. S-au pierdut nu numai modul de a concepe viața solidar, solid ancorată în familie, dar și obisnuința reflecției, a comportamentului după un cod bine definit. Prost asimilate, marile progrese făcute de medicină, de ingineria genetică, încurajează nihilismul, tot felul de crispări anti-metafizice traduse prin contestarea Divinității, ceea ce induce omului o stare de derută relativistă. Triumful utilitarismului șterge din conștiințe binomul care leagă demnitatea vieții de sacrilitatea ei. Decizia avortului, acceptarea euthanasiei sunt atentate la misterul vieții. E dreptul omului de a-și folosi viața, dar nu de a o suprima. La discuții, Șef Rabinul SHEAR YASHUV COHEN sublinia un principiu al hasidismului, potrivit căruia ne este dată bucuria vieții ca să-i bucurăm și pe alții. În completare, Marele Rabin MENACHEM HACOEN invoca același tezaur hasidic de înțelepciune, care se pronunță despre bucuria și tristetea vieții considerate omogen. Într-o sinagogă - spune povestea -, credincioșii jeleau că omul vine din pământ și se duce în pământ, dar rabinul le-a explicat că nu-i motiv de disperare; de plâns ar fi fost dacă viața provenea din aur și se risepia în tărână. Unele școli talmudice stau gata să polemizeze acerb dacă e sau nu plăcut omului că s-a fost creat. Întră în joc reflecțiile iscate de dualitatea trup-suflet, acesta din urmă

- E dificil să vorbești despre viață, să nu vorbești este inuman
- Triumful utilitarismului erodează demnitatea vieții, o pângărește, discreditază sacrilitatea
- Ne este dată bucuria vieții, ca să-i bucurăm pe cei apropiați nouă

despărțindu-se de corp tocmai spre a redobândi puritatea inițială. Ritualul înmormântării comportă el însuși nuante interpretative, dacă e onoare destinată mortului (cadavru fără suflet, impur) sau manifestare a griji față de rude, de prieteni, a căror suferință se cuvine alinată.

Pe măsură ce programul intra în ultimă fază, dezbateră se anima, insistent orientată spre o definire cât mai coerentă a sfințeniei vieții. Vorbirea Șef Rabinului SHEAR YASHUV COHEN, sprijinită pe referințe din *Calauza rătăciților* a lui Maimonide și din *Psalmii* lui David, a invocat suflarea Divinității asupra întregii vieți, cu Cerul și Pământul, cu oceanele și ce mai există, încât toată împărăția lumescă are a se închina lui Dumnezeu. Nu doar viața oamenilor este sfântă, ci oricare organism viu laudă pe Domnul. Chiar și în lucrurile neînsuflețite palpita substanța Creatorului. Dar Creația supremă rămâne omul, de unde și interdicția de a-i vărsa sângele. El nici măcar nu poate decide care anume jertfă se cuvine și în ce chip este primită. Îndelung pilduitoare este pedeapsa dată lui Cain pentru uciderea fratelui; alungat din societate, înfiat, pus însă, practic, la adăpost de a fi la rândul-i omorât din răzburare. Încât, nu se pot invoca vărsări de sânge, chipurile, în numele lui Dumnezeu. De la recunoașterea puterii Sale, vine conștiința păcatului și salvatoarea credință în reînvierea morților. Viziunea eternității expresiv sintetizată în „copacul vieții”.

O savantă incursiune doctrinară a întreprins prof. dr. PETRE SEMEN pentru exemplificarea unui ferti paralelism: sensul și valoarea vieții în gândirea iudaică și cea creștină. Elemente de filologie clasică și mijloace moderne de scrutare a imaginariului încorporat în tipăriturile de inspirație sacră au asigurat densa analiză a părintelui teolog. Desfășurarea demonstrației sale a beneficiat de un amplu suflu hermeneutic, nutrit de bibliografia actuală de la zi. Pas cu pas, cermonia doctă s-a împlinit, încoronată de concluzii cu certă deschidere spre actualitate: „După Biblie, suflarea de viață împărțită omului diferă de cea a restului viețuitoarelor, mai ales prin aceea că o dată cu ea i s-a dat acestuia și sentimentul iubirii Creatorului său, rațiunea care-l îndeamnă să fie asemeni Lui, voința de a-L sluji și în cele din urmă menirea de a stăpâni pământul”. Rostul omului, ca de altfel și condiția vieții sale, este de a menține cu orice preț legătura cu Părintele Său Creator.

Șef Rabinul DAVID ROSEN a ținut să atragă atenția că neori religia este greșit folosită. Lectura Bibliei, departe de a fi o operație strict literală, mecanică, presupune frecvente raportări la patrimoniul tradiției, de unde diversitatea opiniilor interpretative și chiar contradicții, destul de des întâlnite la vechii gânditori. Precepte morale consacrate recomandă să te îngrijești cu precădere de viața proprie: „Trebuie să te iubesti pe tine însuși, ca să-ți poți iubi pe celălalt”. Întrucât iubirea lui Dumnezeu se revărsă darnic asupra ta, nu mai contează cine te urăște sau cât dispriet arbitrar și se rezerva.

Climatul de apropiere sufletească, comunicarea fructuoasă și-au aflat o cristalizare elocventă în spusele finale ale Mitropolitului DANIEL: „Ne-am simțit de parcă eram, împreună, elevii la școala Revelației Divine, cu modestie primind învățături reciproce despre tainele existenței omului, departe de orice trufie ce ar tulbura izvorul tainic al vieții”. În unanimitate, s-a afirmat dorința celor prezenți, ca a viitor prilej să-i aduce iarăși, în același spirit de lucru, de dorit la Ierusalim!

Încet, încet, liniștește se așternea în sala de conferințe. O rumoare mai plutea pe hol, preopinienții își comunicau ultime gânduri, în vreme ce părintele Sandu solicita regrouparea, la ieșire, pentru cuvenita fotografie de aducere aminte. Fotografat Sandu Cățina n-a avut decât să imortalizeze pe cei prezenți și să se retragă în liniște.

Consemnări – GEO ȘERBAN

MAMAIA,
26-29 mai
2005

SEMINARUL

BLACK

SEAS

RESERVA

Marea Neagră a împrumutat culorile prieteniei

Peste 140 de tineri evrei din regiunea Mării Negre au beneficiat, timp de patru zile, la Mamaia, de o manifestare care a devenit, în ultimii patru ani, un proiect de referință în programul JOINT. Studenții și proaspeții absolvenți de facultate au fost părtașii unui sfârșit de săptămână destinat, aproape în exclusivitate, creării conexiunilor, prieteniiilor și posibilităților de colaborare între tinerii din această regiune. Chiar numele manifestării - căci „geshet” înseamnă „pod” - recomandă din start acest fapt. Pe plaja abia inaugurată în acest an, dar și în sălile de conferință, tinerii au putut schimba idei despre ce înseamnă păstrarea vieții comunitare în momentul de față. Inițial „Black Sea Geshet” a fost un program destinat, în exclusivitate, celor din această zonă. Azi, însă, cei care au gândit acest proiect au inițiat metode pentru a-l lărgi, în favoarea celor din zonele adiacente acestei regiuni. Grecia, Serbia, Rusia și alte țări din această parte a lumii fac parte din această familie largită, în care termenul „Marea Neagră” a început să devină un termen prea limitat.

Cap de „pod” la Mamaia

„Black Sea Geshet” a debutat cu o ceremonie de deschidere, care l-a fermecat pe participanții veniți din Rusia, Turcia, Ucraina și Bulgaria, dar și pe cei aproape 60 de participanți din România. Copiii din ansamblul de dansuri din Constanța i-au invitat la o horă tradițională românească pe toți participanții la această manifestare. Primiți de micii dansatori cu pâine și sare, tinerii au dorit să completeze atmosfera cu melodiile tradiționale evreiești și moderne dansuri israeliene. Laolaltă cu cei mici, ei s-au prins împreună în dans. Deschiderea a beneficiat de prezenta doamnei Sandra Segal, coordonatoare Compartimentului de Tineret al F.C.E.R., și a lui Jorge Diener, directorul Proiectului „Black Sea Geshet” și director JOINT pentru Ungaria și Bulgaria.

De ce Marea Neagră?

Evreii au început să se stabilească în zona Mării Negre cu aproximativ 25 de veacuri în urmă. Au contribuit, de-a lungul secolelor, la prosperitatea acestui areal și au adus contribuții substanțiale în cultura și civilizația Pontului Euxin. Atunci când evreii au fost expulzați din Spania și Portugalia, în această parte a lumii s-au stabilit numeroși evrei. La începutul secolului XX, evreii din Bulgaria, Ucraina, Turcia, Georgia și România aveau o viață prosperă și așezată. Repetatele pogromuri, Holocaustul, efectele comunismului au devastat comunitățile care se autosusodăreau inițial. Aliaua masivă a contribuit, de asemenea, la diminuarea vieții evreiești din spațiul acesta. JOINT a inițiat în ultimii ani un proces masiv de revigorare a vieții iudaice. „Podul Mării Negre” face parte din acest efort mai larg de renaștere fizică și spirituală a obștilor evreiești. Având ca parteneri comitetele locale, implicate practic în realizarea acestor seminarii internaționale, și Fundația „Weinberg”, care sprijină material acest proiect, JOINT a demarat, în urmă cu patru ani, primele manifestări dintr-o serie tot mai mare de activități.

Joncțiunea comunităților continuă!

„Black Sea Geshet” a debutat ca o manifestare exclusiv studențească, în stațiunea Borovetz - Bulgaria, în urmă cu patru ani. Au urmat Istanbul (Turcia) și Odessa (Ucraina). La aceste manifestări, deja tradiționale, s-au adăugat reuniuni din ciclul „Black Sea Geshet” destinate familiilor (în Serbia) și celor care lucrează în comunitățile evreiești (în România). Așa cum ne-a mărturisit Yair Kamaiski, cel care coordonează acest proiect - în viitor, se preconizează întâlniri de același gen, destinate și altor persoane din această zonă, unde prin tipul de ocupație,

Ingrediente: Marea Neagră, tinerete, iudaism. Mod de preparare: se agită bine componentele, se adaugă multă veselie, vreme bună, sesiuni interesante, petreceri, timp liber și totul (absolut totul!) se coace la lumina soarelui. După gust, se poate adăuga iubire și prietenie. Cam atât sunt suficiente pentru a transforma un hotel aflat la malurile Mării Negre într-un loc ideal pentru cei tineri.

Maia Morgenstern - vedeta

„Black Sea Geshet” reprezintă o oportunitate pentru cei veniți din alte comunități de a cunoaște valori evreiești contemporane ale comunității gazdă, impuse deja pe plan internațional. Cine, dacă nu acțița Maia Morgenstern, distribuită în zeci de filme românești și internaționale, ar fi reprezentat cel mai bine acest simbol? În stilul său inconfundabil, de un umor debordant, combinat cu răspunsuri serioase, uneori chiar caustice, Maia a reușit din nou să cucerească un public dornic, la final, să o îmbrățișeze și (obligatoriu!) să facă o fotografie cu vedeta.

Șabat și Havdalah

Piscina Hotelului „Bavaria Blu” s-a luminat într-un mod cu totul special vineri seara. Zeci și zeci de lumânări au dansat pe suprafața apei. Erau candelă manifestare, în semn de primire a „Reginei săptămânii” - Șabatul. Au răsunit apoi, la masa festivă de Oneg Șabat, cântece în ebraică, idiş, turcă, rusă, bulgară, română și chiar Iadino. Vocile s-au înălțat spontan și opreștile impuse de diferențele de limbă nu au mai contat. La o seară distanță, fiica mijlocie a Maiei Morgenstern, Liza Cabria, a ținut în mânăte lumânarea de Havdalah. Alături de Andrei Schwartz, din Timișoara, toți cei prezenți și-au luat rămas bun de la cea mai sfântă zi a săptămânii.

La final...

În cadrul excelent pe care îl oferă această manifestare este de înțeles că timpul zboară prea repede... Nici o voce nu ar fi putut să afirme altfel, la finele acestor zile în care a predominat tineretea pe plaja încă puțin populată de la Mamaia. Yair Kamaiski și Adrian Gueron, coordonatorul O.T.E.R. București, cel care a purtat cel mai greu bagaj de emoții pe care îl încumbă acest Seminar, au avut oportunitatea să mulțumească unei echipe care a făcut posibilă desfășurarea în România a unei atât de ample manifestări evreiești. Dalia Golda, Attila Gulyas, Erwin Šimšensohn, Luciana Friedmann, Livia Gorda, Monica Lăzărescu, George Weiner, Diana Dinescu, Cristi Ezri, Andrei Schwartz, Dana Vereanu, Elena Manea, Paul Rosenfeld, Sorana Vereanu, Kinga Hajdu, Marcela Golda, Raluca Cristache, Mihaela Zadoina au fost aplaudați, minute în șir, de asistența internațională.

LUCIANA FRIEDMANN